

Въпросник за изпит за прием на докторанти по Право на Европейския съюз
Катедра „Международно право и международни отношения“

1. Теоретични основни на европейската интеграция. Функционализъм. Неофункционализъм. Междуправителствено сътрудничество. Федерализъм. Неоинституционализъм. Теория на мрежите.
2. Възникване и развитие на европейската интеграционна система (1950-1991).
3. От Маастрихт до Лисабон. Развитие на интеграционния проект в края на XX и началото на XXI век.
4. Обща правна характеристика на Европейския съюз. Правосубектност и правна същност на ЕС.
5. Членство в ЕС. Условия и ред на присъединяване на нови държави членки към ЕС. Доброволно оттегляне от ЕС.
6. Правно положение на интегрираната държава. Принцип на лоялното сътрудничество. Клауза за солидарност. Принцип на зачитане на националната идентичност на държавите членки.
7. Правен режим на компетентността в правото на ЕС. Принцип на предоставена компетентност. Имплицитно предоставени правомощия. Паралелност на компетентността във вътрешен и външен план. Клауза за гъвкавост.
8. Категории компетентност. Принцип на субсидиарността. Принцип на пропорционалността. Засилено сътрудничество.
9. Институционална система на ЕС. Обща характеристика. Основни принципи на институционалното устройство на ЕС.
10. Европейски парламент. Утвърждаване на Европейския парламент като институция на европейската интеграционна система. Функции и правомощия. Състав, ред на избор и статут на членовете на Европейския парламент. Ред и организация на дейността на Европейския парламент.

11. Европейска комисия. Функции и правомощия. Състав, ред на формиране и статут на членовете на Европейската комисия. Ред и организация на дейността на Европейската комисия.
12. Съвет на Европейския съюз. Функции и правомощия. Състав. Ред и организация на дейността на Европейския съвет. Гласуване с квалифицирано мнозинство.
13. Европейски съвет. Възникване и утвърждаване на Европейския съвет като институция на ЕС. Функции и правомощия. Състав. Председател на Европейския съвет. Ред и организация на дейността на Европейския съвет.
14. Сметна палата. Европейска централна банка и Европейска система на централните банки. Органи и агенции на ЕС.
15. Нормотворчески процедури в институционалната система на ЕС.
16. Правна система на ЕС. Обща характеристика.
17. Източници на първичното право. Обща характеристика. Видове източници на първичното право. Съотношение между източниците и нормите на първичното право.
18. Източници на производното право. Обща характеристика. Общи условия за действителност на актовете на производното право. Регламент. Директива. Решение.
19. Нетипични източници на правото на ЕС. Обща характеристика. Правнообвързващи нетипични източници. Правен ефект на необвързващите нетипични източници на правото на ЕС.
20. Основните принципи на правото и практика на Съда на ЕС като източници на правото на ЕС.
21. Международни договори на ЕС.
22. Принципи на прилагане на правото на ЕС. Принцип на непосредствена приложимост.
23. Принцип на примат.
24. Принцип на директен ефект.
25. Принцип на съответстващо тълкуване.

26. Принцип на процесуална автономия. Принцип на равностойност. Принцип на ефективността.
27. Принцип на отговорност на държавата за вреди от нарушения на правото на ЕС.
28. Система на съдебен контрол в правото на ЕС. Обща характеристика на системата на съдебен контрол. Общи правила на производствата пред Съда на ЕС.
29. Производство за отмяна на акт на институции, органи, служби или агенции.
30. Производство за установяване на незаконосъобразно бездействие.
31. Преюдициално производство.
32. Производство за неизпълнение на правото на ЕС.
33. Производство за извъндоговорна отговорност на ЕС.
34. Производство по чл. 218, пар. 11 ДФЕС. Възражение за незаконосъобразност. Налагане на привременни мерки.
35. Гражданство на ЕС. Възникване и обща характеристика.
36. Основни права на гражданите на ЕС.
37. Защита на основните права в правото на ЕС. Възникване и развитие на механизъм защита правата на човека в правото на ЕС.
38. Харта на основните права на Европейския съюз. Общи правила по прилагане на хартата.
39. Съотношение между правото на ЕС и ЕКПЧ. Непряк контрол за спазване на ЕКПЧ в прилагането на правото на ЕС. Присъединяване на ЕС към ЕКПЧ.
40. Вътрешен пазар и основни свободи на движение в правото на ЕС. Концептуални основни на вътрешния пазар. Формиране и развитие на вътрешния пазар на ЕС.
41. Свободно движение на стоки.
42. Свободно движение на хора.
43. Свобода на установяване.

44. Свобода на предоставяне на услуги.
45. Свободно движение на капитали.
46. Икономически и паричен съюз.
47. Правен режим за защита на конкуренцията в правото на ЕС. Обща характеристика. Обща забрана за картелни споразумения, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики (чл. 101 ДФЕС). Освобождаване от забраната.
48. Забрана за злоупотреба с господстващо положение (чл.102 ДФЕС). Понятие за господстващо положение. Видове злоупотреби.
49. Уредба на концентрациите в ЕС. Приложно поле на Регламент (ЕО) 139/2004. Понятие за концентрация. Видове концентрации. Процедура по нотификация.
50. Правен режим на външните отношения на ЕС. Обща политика във външните работи и сигурността.

Препоръчителна литература

1. Източници на български език

Александър Корнезов, „Преюдициалното запитване до Съда на Европейския съюз“, 2^{ро} издание, Сиби, София, 2012.

Атанас Семов „Права на гражданите на Европейския съюз. Том II: Правен режим на гражданството на ЕС и свободното движение“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2013.

Атанас Семов, „Права на гражданите на Европейския съюз. Том I: Правен режим на защитата на правата на човека в Европейския съюз“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2013.

Атанас Семов, „Правна система на ЕС“, Институт по европейско право, София, 2017.

Атанас Семов, „Принципи на прилагане на правото на Европейския съюз“, Институт по публична администрация и европейска интеграция, София, 2008.

Жасмин Попова, „Право на Европейския съюз“, 3^{то} издание, Сиела, София, 2015.

Иван Стойнев, „Правен режим за защита на конкуренцията в ЕС. Том I. Антикартелно право“, Сиела, София, 2018.

Станислав Костов, „Извъндоговорната отговорност на ЕС и на държавите членки“, Сиби, София, 2017.

Станислав Костов, „Актове на Съда на Европейския съюз. Правни последици“, Сиби, София, 2011.

Флоранс Беноа-Ромер, Жан-Пол Жаке, Жан-Клод Готрон, Жоел Ридо, Етиен Крики, Жан-Дени Мутон, „Записки по право на Европейския съюз“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2009.

Христо Христов, „Вътрешен пазар и основни свободи на движение в правото на Европейския съюз“, Сиела, София, 2018.

Юлия Захариева, Ингрид Шикова, Красимир Николов, „Европейският съюз: история, институции, политики“, Институт по публична администрация и европейска интеграция, София, 2004.

2. Източници на френски език

Abdelkhalq Berramndane, Jean Rossetto, Droit de l'Union européenne, Institutions et ordre juridique, LGDJ, Lextenso éditions, 3ième éd., 2017, Paris.

Chiara Boutayeb, Droit institutionnel de l'Union Européenne. Institutions, ordre juridique, contentieux, 5ième éd., LGDJ, Lextenso éd., 2018.

Denys Simon, “Le système juridique communautaire”, 3ième éd., Presses Universitaire de France, Paris, 2001.

Francesco Martucci, Droit de l'Union européenne, Dalloz, Paris, 2017.

Frédéric Sudre, “Droit européen et International des droits de l'homme”, 14ième édition, Presses Universitaire de France, Paris, 2019.

Gilbert Parléani, Christian Gavalda, “Droit des affaires de l'Union européenne”, 8ième éd., Litec, Paris, 2019.

Jean-Paul Jacqué, “Droit Institutionnel de l'Union européenne”, 9ième édition, Dalloz, Paris, 2018.

Jean-Victor Louis, “L'Union européenne et sa monnaie”, Commentair J. Mégret, Editions de l'ULB, Bruxelles, 2009.

Louis Duboïs, Claude Blumann, “Droit matériel de l'Union européenne”, LGDJ, Lextenso éditions, 7ième éd., Paris, 2015.

Marianne Dony, “Droit de l'Union européenne”, 7ième éd., Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2018.

Patrick Dollat, “La citoyenneté européenne théorie et statuts”, Bruylant, Bruxelles, 2008.

3. Източници на английски език

Antony Arnall, Allan Dashwood, Michael Dougan, Malcolm Ross, Eleanor Spaventa, Derick Wyatt, “European Union Law”, 6th ed., Sweet & Maxwell, London, 2011.

Catherine Barnard, “The Substantive Law of the EU, The Four Freedoms”, 6th edition, Oxford University Press, Oxford, 2019.

Catherine Barnard, Steve Peers, “European Union Law”, 2nd ed., Oxford University Press, Oxford, 2017.

Christiaan W.A. Timmermans, Alison McDonnell, Paul J.G. Kapteyn, Kamiel Mortelmans, “The Law of the European Union and the European Communities,” 4th edition, Kluwer Law International, Leiden, 2009.

Pieter Jan Kuijper, Fabian Amtenbrink, Deirdre Curtin, Bruno De Witte, Alison McDonnell, Stefaan van den Bogaert, “The Law of the European Union”, Fifth Edition, Kluwer Law International, Leiden, 2018.

Koen Lenaerts, Piet Van Nuffel, Robert Bray, “Constitutional Law of the European Union”, 3rd edition, Sweet & Maxwell, London, 2011.

Koen Lenaerts, Dirk Arts, Ignace Maselis, Robert Bray, “Procedural Law of the European Union”, 2nd ed., Sweet & Maxwell, London, 2006.

Lorna Woods, Philippa Watson, “EU Law”, 13th ed., Oxford University Press, Oxford, 2017.

Norbert Reich, Anette Nordhausen Scholes, Jeremy Scholes, “Understanding EU Internal Market Law”, Intersentia, Antwerpen, 2015.

Paul Craig, Grainne de Burca (dir.), “The Evolution of the EU Law”, 2nd ed., Oxford University Press, Oxford, 2011.

Paul Craig, Gráinne de Búrca, “EU Law: Text, Cases and Materials”, 6th ed., Oxford University Press, Oxford, 2015.

Takis Tridimas, “The General Principles of EU Law”, 2nd edition, Oxford University Press, Oxford, 2007.

Катедра „МПИМО“
София, 9 септември 2019